

Відділ освіти Любешівської РДА

Методичний кабінет
ЗОШ I-II ст. с. Хоцунь

**Районний етап Всеукраїнського заочного
конкурсу-огляду
«Галерея кімнатних рослин»**

Пошукова робота учнів **6-7** класу

Виконавці:
Учні **6-7** класів
Керівник: вчитель біології
Савчук Л.В.

2014 рік

Пошукову роботу виконала група у складі учнів 6-7 класів

Артисюк Тетяна 7 клас

Корець Тетяна 7 клас

Білець Ганна 6 клас

Артисюк Ірина 6 клас

Артисюк Тетяна 6 клас

Керівник: Савчук Любов Василівна – вчитель біології

Волинська обл.

Любешівський р-н,

с. Хоцунь,

ЗОШ І-ІІ ст.

1. Наші дослідження

Догляд за кімнатними квітами: оптимальна температура і вологість

Найбільш оптимальною температурою для більшості кімнатних рослин є 20-25°C, а в холодну пору року - не нижче 18-20°C. Дуже небезпечними для кімнатних квітів є різкі перепади температури. Також більшість рослин не любить протягів і близького розташування джерел тепла.

Вологість повітря має бути 30-50% і вище, що легко можна створити за допомогою обприскування водою.

Шкідники кімнатних рослин

Деякі кімнатні рослини повністю вільні від хвороб і шкідників. Найчастіше рослини вражають комахи-шкідники, а рідше – хвороби, тому що кімнатні умови рідко сприяють їх розвитку. Однак коли рослини вирощуються при поганих умовах (тьмяне світло, надлишок вологи), у ґрунті часто розвиваються хвороботворні організми.

Щитівки – від 2 до 8 мм завдовжки, бувають різних забарвлень (все залежить від різновиду). Два основних види щитівок – це звичайні щитівки з панциром (Diaspididae), у яких щиток може бути відділений від тіла, а якщо його відколупнути, то сам шкідник залишиться на рослині і обманні щитівки (*Coccus hesperidum*), їх щитки не можна відокремити від тіла. Щитівки висмоктують сік з листя і стебел рослини, викликаючи зупинку росту, знебарвлення листя і відмирання тканин. Після бенкетів щитівок на листках залишається клейка солодка речовина (медяна роса) – переварений сік рослини. Щитівки зазвичай непримітні, до того часу, коли виявите зараження рослини, їх популяція буде скоріше всього вже досить велика.

Борошнисті червці – м'якотілі комахи 3 – 6 мм завдовжки, вкриті білим восковим ниткоподібним нальотом. Їх часто можна зустріти на молодих пагонах у верхині стебла, вони висмоктують сік рослини, викликаючи в'янення листя і подальше їх опадання. Деякі різновиди борошнистих червців можна знайти на нижніх сторонах листя. Борошнисті червці, як і щитівки, виділяють липку медвяну росу, яка приваблює сажистий грибок.

Попелиці – м'якотілі, грушоподібні комахи 1 – 6 мм, зазвичай зеленого кольору (але можуть бути і рожевими, синіми, коричневими, жовтими, або чорними). Попелиці поселяються на молодих пагонах або на нижньому боці молодих листків, де вони висмоктують сік рослини, викликаючи деформацію і закручування листя, бутонів і квітів. Попелиці також виділяють медвяну росу. Попелиці зазвичай безкрилі, але коли їх колонії стають занадто великими, розвиваються крилаті форми.

Павутинний кліщ – другий за поширеністю шкідник кімнатних рослин. Дорослі самки близько 0,5 мм, ледь помітні неозброєним оком. Павутинні кліщі харчуються нижніми поверхнями молодих листків. Уражені області покриваються сіруватими або жовтими плямами, також багато видів огортають рослину павутиною. Павутина служить кліщам захистом. Живуть вони в теплих і сухих приміщеннях.

Трипси – маленькі комахи з довгастим тілом – 1-1,5 мм, коричневого або чорного кольору. Дорослі комахи і личинки живляться верхівками стебел, квітами й листям, висмоктуючи з них сік і спустошуючи клітини. На уражених поверхнях з'являються білясті або сріблясті плями, їх видно при попаданні світла на стінки порожніх відмерлих клітин.

Як боротися з шкідниками кімнатних рослин?

1. Кращий метод попередити ураження шкідниками – купити здорову рослину.

2. При незначному ураженні рослин борошністими червецами або попелицею можна обробити уражені місця ватяними паличками, просоченими медичним спиртом.

3. Обробка інсектицидним милом. Додайте дві чайні ложки інсектицидного мила на 4,5 літра води, протріть листя і стебла мильною водою за допомогою м'якої губки або тампона.

4. Якщо рослина дуже сильно уражена шкідниками, то краще відмовитися від неї, інакше шкідники з неї можуть вразити інші кімнатні рослини.

5. Не розводьте будинку корисних комах. Цей метод працює тільки у великих оранжереях з великою кількістю рослин і шкідників. Також з більшістю шкідників можна впоратися без використання хімікатів, так що не вдавайтеся зайвий раз до хімії.

Хвороби рослин у кімнаті

Хвороба може отримати розвиток при наявності трьох факторів: сприйнятливість рослини, життєздатний хвороботворний організм і сприятливе середовище проживання. Оскільки в домашніх умовах дуже низька відносна вологість і зволожується тільки ґрунт, шанси поширення хвороби мінімальні.

Плями на листі – найбільш часта проблема, але вона не завжди викликається хворобою. Наприклад, може статися опік листа, коли вологі листя висвітлюються яскравим сонячним світлом, в цьому випадку знебарвлюється хлорофіл (який фарбує листя в зелений колір) і відмирає основна тканина листа. Але є і захворювання – плямистість листя, що викликається або грибком, або бактеріями, а симптоми такі: коричневі плями, темні або пожовклі краї листя.

Дуже важливо, уникати негативної дії на рослини, коли вони піддається хворобі. Здорова рослина часом здатна самотужки впоратися з хворобою. Використовуйте спрощені підказки для того, щоб пізнати причину поразки рослини.

Бактеріальні хвороби викликають плями, сухі кінчики і в'янення листя. Ознаки грибкових хвороб – цвілеві нальоти, іржа, борошниста роса, гниль, некроз, плями і в'янення листя. Ознаки вірусних захворювань – деформація і припинення росту.

Ґрунтові хвороботворні організми зазвичай вражають рослини пригноблені. Вони впливають на домашні рослини на рівні ґрунту або в середині; розвиток хвороби зазвичай протікає непомітно в ґрунті, перш ніж ознаки хвороби будуть помічені на надземних частинах рослини. Ґрунтові хвороби зазвичай розвиваються, коли ґрунт надто вологий. Слабке освітлення і надмірний полив створюють сприятливе середовище для поширення ґрунтових хвороб.

Ґрунт кімнатним рослинам

Ґрунт забезпечує кімнатні рослини водою і поживними речовинами. При пересадці рослини переконайтеся, що нова ґрунтова суміш має

хороший дренаж і добре вентилується, добре утримує воду і поживні речовини, та її рН фактор знаходиться в межах від 5.0 до 6.5. Хороша ґрунтова суміш забезпечує доступ достатньої кількості кисню до кореневої системи. Більшість сумішей розроблених фахівцями повинні підійти. Але деякі рослини вимагають спеціальні суміші, наприклад, бромелієві, орхідеї і Африканські фіалки. Можна купити ці суміші, а можна приготувати самим.

Як стерилізувати ґрунт?

Стерилізація скорочує кількість хвороб, шкідників і бур'янів у ґрунті. По-перше, змішайте ґрунт в рівних пропорціях з вермікулітом або торф'яним мохом (сфагнумом), інакше, ґрунт буде дуже твердим. Потім змочіть суміш і поставте її в духовку. “Випікайте” ґрунт при температурі 80 – 90 °С протягом однієї години. Після того, як ґрунт охолоне, його можна використовувати. Також цю процедуру можна проробити в мікрохвильовій печі, змішайте ґрунт в рівних пропорціях з вермікулітом або торф'яним мохом, а далі потрібно зволожити. Помістіть суміш у поліетиленовий пакет. Потім подивіться інструкцію до мікро-хвильовки, щоб визначити за який час і на якому рівні ґрунт нагріється до 80 °С (зазвичай на середньому рівні потрібно приблизно 10 – 15 хвилин). Потім охолодіть ґрунт і використовуйте його за призначенням.

Переконайтеся, що ґрунт або ґрунтова суміш, яку хочете стерилізувати, не містить перліт. При високих температурах присутній в перліті фторид токсичний і згодом може погубити рослини.

Освітлення для кімнатних рослин

З усіх факторів, що впливають на зростання рослини в приміщенні, адекватне освітлення, безумовно, є найважливішим. Світло необхідне для рослин, щоб переробити поживні речовини і вижити – взагалі, чим більше світла доступно рослині, тим більше вона отримує поживних речовин для росту. Одиниця виміру освітленості називається “люкс”. В звичайній житловій кімнаті освітленість дорівнює 50, а наприклад, в робочому кабінеті – 320-500, в ясний сонячний день освітленість коливається від 32,000 до 130,000, в тіні при цьому 10,000-25,000.

Дуже корисно мати загальне уявлення про те, яка освітленість в тому чи іншому місці у кімнаті. Виміряти освітленість можна спеціальним приладом – люксометром. Використовуючи даний прилад, можете поділити будинок або квартиру на чотири області, що відповідають чотирьом рівням освітленості 8 годинного дня.

1. Слабо-освітлені: 270 — 810 л-с.
2. Помірно висвітлені: 810 — 2150.
3. Добре освітлені: більш ніж 2150, але не пряме сонячне світло.
4. Області з яскравим сонячним світлом: принаймні, 4 години прямого сонячного світла в день.

Крім того, завжди пам'ятайте, що освітленість залежить від багатьох факторів і може змінюватись протягом дня – це, наприклад, тінь від дерев і козирків, дахів, розташованих поруч з вікном, світло від стіни, віконні фіранки, тривалість дня і пори року.

Кімнатні рослини класифікують відповідно до кількості світла, необхідного для їх зростання:

рослини для слабкого освітлення: мінімум 270, 810 – 2150 л-с – для гарного росту;

рослини для помірного освітлення: мінімум 810 – 1610, 2150 – 5380 – для гарного росту;

рослини для яскравого освітлення: мінімум 1610 – 10760, 5380 – 10760 – для гарного росту;

рослини для дуже яскравого освітлення: мінімум 10760, 10760 л-с і більше – для гарного росту.

Зазвичай для більшості кімнатних рослин підходять східні вікна, тому що на цих вікнах рослини отримують пряме ранкове сонячне світло із сходу сонця і майже до полудня. Значення освітленості на цих вікнах може досягати 54000 – 86000. Також східні кімнати більш прохолодні, ніж південні або західні, тому ранкове світло не так яскраве, і при таких умовах рослини менше витрачають запас води (вона повільніше випаровується).

Самі сонячні – південні вікна. Особливо взимку низьке сонце висвітлює південні кімнати більшу частину дня. Влітку ж, коли сонце ближче до півночі, світло досягає південного вікна тільки опівдні, а якщо над вікном є козирок, то сонце, може взагалі обійти вікно стороною. Влітку опівдні сонячне світло може давати 100000 л-сів. Ефект від південних і західних вікон приблизно однаковий.

Північні вікна найменше забезпечені світлом і високими температурами. Із-за низького рівня освітлення, підтримувати рослини здоровими в північних кімнатах може бути проблематично. На північному підвіконні освітленість в ясний зимовий день може бути менше 2150 л-с, а ця величина оптимальна для деяких рослин, таких як Сенполія (African Violet). На північні вікна, в крайньому випадку, можна поставити рослини із зеленим листям, тому що забарвлення строкатого листя при слабкому освітленні має тенденцію зникати. Хоча більшість кімнатних рослин не будуть рости в північній кімнаті, зате вони можуть терпіти такі холодні вікна протягом короткого періоду часу.

У залежності від часу року кількість природного сонячного світла, що надходить через вікна, змінюється. Наприклад, літнє сонце досягає більш високого кута відхилення у порівнянні з зимовим сонцем. Тому взимку сонячне світло освітлює кімнату краще.

Підживлення і харчування кімнатних рослин

Багато кімнатних рослинників, підгодовуючи рослини, допускають ту ж саму помилку, що і при поливі, передають надлишок. Надмірна кількість добрив небезпечна, тому що будь-яке добриво, будь воно рідким, порошкоподібним або у вигляді таблеток, при розчиненні формує у воді солі. Коли додаєте занадто багато добрива, то вода в ґрунті стає настільки солоною, що “спалює” коріння рослини, поглинаючи з них воду. Зайві розчинні солі проявляються у вигляді білуватого нальоту на поверхні ґрунту або біля краю горщика.

Перед тим як підгодовувати рослини, врахуйте наступне:

тип рослини, деякі рослини вимагають частих підживлень (наприклад, різновиди Фікуса), в той час як інші мають потребу в невеликій кількості добрив, або зовсім не потребують в них протягом багатьох місяців (наприклад, сукуленти);

об'єм ґрунту, кімнатним рослинам в маленьких горщиках потрібно менше добрив, порівняно з рослинами у великих горщиках, тому що в них менше ґрунту; інтенсивність світла, чим вище рівень освітлення, тим більше поживних речовин для нормального росту рослин.

Недавно куплена, здорова рослина рідко потребує негайної підгодівлі. У більшості випадків кількість добрива, застосованого комерційним виробником рослини, буде забезпечувати рослину поживними речовинами протягом двох – трьох місяців. Але це правило не завжди діє, якщо нестача добрив очевидна, то необхідно підгодувати рослину відразу після покупки.

Під час росту підгодовуйте рослину невеликими порціями. Якщо ж зростання припинилося, то кількість добрива потрібно зменшити. Взимку, коли рівень освітленості слабкий, потреба рослини в добривах зменшується. А влітку, коли достатньо світла і рослина активно росте, то її потреби в підгодівлі збільшуються. Для початку спробуйте використовувати чверть кількості добрива, заявленого при покупці рослини. Якщо при активному цвітінні листя рослини стали світло-зеленими, то робіть підживлення кожні два тижні. А якщо ті, що недавно з'явилися листя темно-зелені, але досить малі порівняно зі старими листками і між-вузлами, ще і здаються довшими ніж раніше, то норму добрива потрібно зменшити.

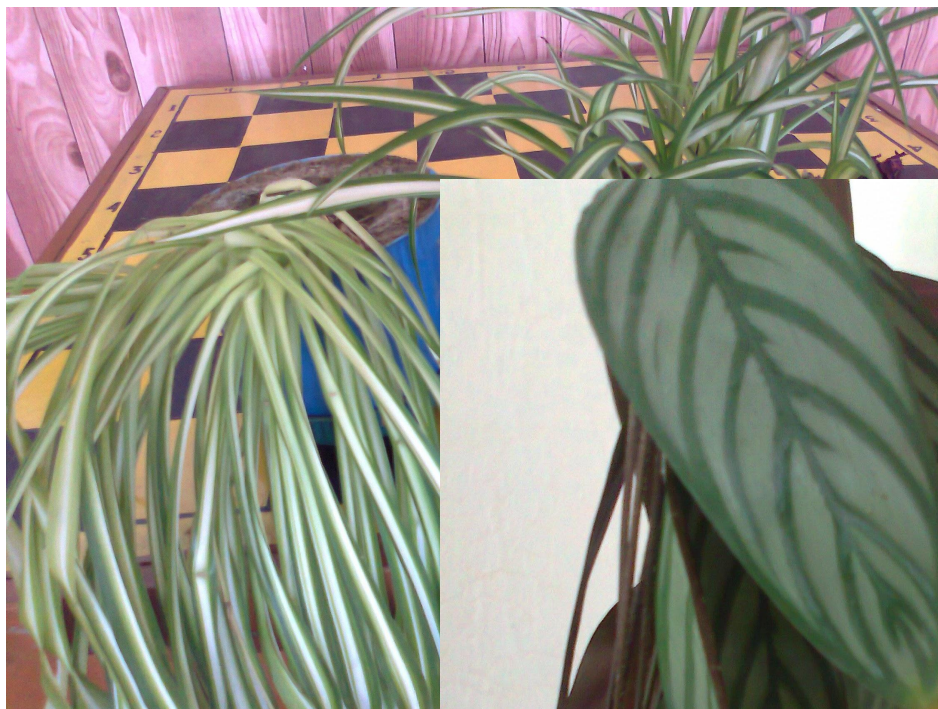
2. Деякі із кімнатних рослин нашої школи

Рід Шлюмбергера (Schlumbergera) поєднує 6 видів трав'янистих багаторічних сукулентів, розповсюджених у тропічних лісах Бразилії на висотах від 900 до 1400 м над рівнем моря. Рід названий на честь аматора сукулентних рослин француза Фредеріка Шлюмбергера. Рід раніше вважався монотипним, але зараз у нього включені види раніше входні в рід *Zygocactus* (Зігокактуси).

Різдвяник – епіфітний чагарник висотою до 30-40 см, що росте на стовбурах і коріннях дерев. Плоскі листові пагони, що звисають, складаються з численних частинок довжиною близько 3-7 см. Краї кожної частинки по обидва боки зазубрені. Ареоли містять дрібні щетинки, у гібридних форм вони відсутні. На кінцях пагонів з'являються бутони, з яких незабаром розпускаються великі, одиночні або подвійні квіти. Забарвлення пелюсток варіюється від біло-рожевих до фіолетово-червоних. У природі цвітіння починається влітку. У Північній півкулі шлюмбергери зацвітають восени або взимку. Завдяки цій особливості в країнах Європи вони відомі як – «Різдвяники», «Різдвяні кактуси», «Декабристи».

Рід Хлорофітум (*Chlorophytum*) нараховує близько 250 видів рослин і належить до сімейства лілейних. Це граціозна багаторічна трав'яниста рослина зі звисаючими повітряними вусами родом із тропічних лісів Південної Африки. У Європу був завезений в 19 столітті і зараз є однією з найпоширеніших кімнатних рослин.

Хлорофітум - витончена листяно-декоративна розеточна рослина з довгими, схожими на стрічки, вигнутими, блідо-зеленими із кремовими або жовтими смугами, зібраними в пучки листками і довгими квітконосами, на яких розвиваються дрібні білі квіточки. Після відцвітання на квітконосах

розвиваються маленькі розетки листків, що дають у свою чергу, довгі квітконоси, на яких знову утворюються рослини. Таким чином, створюючи триповерхову гарну ампельну бахрому, цілий каскад яскравих листочків, що дало привід до народної назви цієї рослини – «фата нареченої». Ще його називають «рослина-павук». Коріння соковите, біле потовщене іноді бульбовидне. Хлорофітум невимоглива рослина, і вирощувати його не складно навіть для починаючих аматорів кімнатного квітництва.

гарні
завезені в Європу із
природі зустрічається
що, строманту часто
ботаніки навіть не
калатеями.

Строманти —
Вона має гарні досить

Рід Строманта належить до сімейства марантових. Дуже листяно-декоративні трав'янисті низькорослі рослини, тропічних лісів Центральної і Південної Америки. У по різних довідниках від 5 до 15 видів, справа в тому плутають із калатеєю і навіть із ктенантой. Деякі виділяють строманту в окремий рід і не поділяють її з

багаторічні трав'янисті рослини висотою до 60-80 см. великі овальні листки довжиною 15-35 см, зелені або

строкаті, з витонченим атласним блиском, нижня частина пластинки бордова. Біля основи вони мають особливе з'єднання із черешком, що дозволяє їм легко повертатися до джерела світла. Рожеві, кремові і зелені неправильні смуги вздовж листка роблять цю рослину дуже стильною. Квітки білого, блідо-жовтого забарвлення, зібрані в невеликі колоски, у кімнатних умовах цвіте дуже рідко.

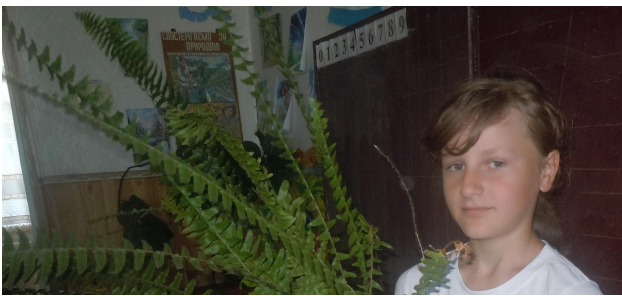
Строманта беззаперечно гарна, але дуже примхлива рослина. Рекомендується для озеленення малогабаритних житлових приміщень, аматорських колекцій, виставок, композиційних аранжувань і зимових садів.

Плющ (Хедера) – невеликий рід вічнозелених ліан нараховує 15 видів сімейства аралієвих, розповсюджених у сухих і вологих субтропіках Європи, Азії і Північної Африки. Ростуть плющі в тінистих лісах, по ярам, балкам, піднімаються по скелях і деревам на висоту до 20м. Плющ – найпоширеніша листяна кімнатна та садова рослина, зовні ця дуже декоративна рослина, яка в'ється та заповнює великий простір і прекрасно вписується в будь-який інтер'єр.

Відомі цілющі властивості плюща

Лікарською сировиною є плоди і листя плюща непальського, плюща ірландського (*H. hibernica*) і плюща капустнолистого (*H. crenata*). У листках і плодах цих плющів містяться сапоніни і гедерин. Препарати з плюща використовують як антисептик і в'язкий засіб, а також як блювотний і проносний засіб. Вважається, що плющі допомагають боротися з мозолями. У народній медицині настойки з листків і пагонів використовують при подагрі, захворюваннях печінки і жовчного міхура, при лікуванні ревматизму. Плющ звичайний (*H. helix*) застосовують у гомеопатії.

Плющ являє собою вічнозелену кучеряву ліану зі здеревілим стеблом, яке здатне вирости до 15-20 м. Біля основи він покритий тонкою корою коричневого кольору, яка з роками набуває більш темного забарвлення. Якщо є опора, плющ прекрасно піднімається за допомогою присосок, які розташовані на вивороті стебла біля основи листка (здатний прикріпитися навіть до скла). Листя темно-зелене, глянсове, 7-лопатеве, покрите сіточкою більш світлих жилок. Є форми із зірчастими або овальними листками.

Рід Нефролепіс (*Nephrolepis*) поєднує близько 30 - 40 видів трав'янистих багаторічних папоротей сімейства давалієвих, широко розповсюджених по всій земній кулі, переважно в тропіках. Серед Нефролепісів є епіфітні (що поселяються на стовбурах дерев) і наземні види, що ростуть у лісах і на відкритих місцях. Відрізнити цю рослину від інших папоротей можна по

своєрідним тонким і довгим пагонам, яких є в достатку. Ці пагони покриті дрібними лусочками і без належного догляду вони засихають. Нефролепіс давно відомий у практиці кімнатного квітництва, він досить витривалий серед кімнатних рослин та папоротей. Вирощують як вазони, нерідко використовуючи в інтер'єрі як солітер, може бути використана і як ампельна рослина на підвісній вазі, а також у різноманітних композиціях зимових садів.

Кімнатний лимон - один з видів до сімейства рутових. На початку XI Південно-Східної Азії в країні другу батьківщину. У дикуму стані як листяно-декоративну і як плодову рослину. У кімнатних умовах, більше плодів. Також лимон добре властивостями.

Лікувальні властивості лимона ще в XI столітті. У шкірці плода плода багата аскорбіною і лимонною РР, Е.

Плоди лимона застосовують як відхаркувальний засіб, а також як використовують як шлунковий засіб. кровоносних судин. Дуже корисний сік

Помічено, що аромат лимонних скорочень, знижує артеріальний тиск, міокарда.

Лимон є прекрасним засобом захворювань, яким людина особливо піддана взимку і навесні. У цей період немає нічого краще, ніж чашка гарячого чаю з лимоном.

Лимон являє собою багаторічне, вічнозелене плодове дерево або чагарник висотою до 1,5 м. Стебло прямостояче, гіллясте, деревовидне у міру росту куща, покритий тонкою коричневою корою, молоді пагони пофарбовані в яскраво-зелений колір. Пагони мають у році 3-4 періоди росту, які чергуються з періодами спокою. Крона в лимона з гарним листяним покривом, листя невелике соковито-зелене, блискуче, овально-загострене, із приємним ароматом. У листяних пазухах деяких сортів перебувають невеликі колючки. Листя в лимона живе 2-3 роки, вони не тільки засвоюють вуглекислоту повітря, але і служать свого роду «сховищем» живильних речовин. Для утворення

вічнозелених цитрусових, відноситься століття лимон було завезено із країн Середземномор'я, де і знайшов свою невідомий. Розводять лимон не тільки квітчато-декоративну культуру, але і залежно від віку, лимон дає 20 і відомий своїми цілющими

були вивчені китайськими лікарями утримується ефірне масло. М'якоть кислотами, вітамінами С, В, В2, В6,

вітамінний, жарознижуючий, можчегонне і в'язке. Висушена шкірка Лимонний сік зміцнює стінки дрібних лимона людям з підвищеним тиском. листків зменшує частоту серцевих поліпшує скорочувальну функцію

профілактики простудних

нормального росту одного плода треба мати не менш 12-15 фізіологічно активних листків. Тонке коріння лимона покрите особливими грибками (мікоризою), які допомагають рослині засвоювати живильні речовини із ґрунту. Тому при пересадженнях і догляді за рослинами потрібно враховувати цю особливість коріння лимона.

Цвіте лимон у різну пору року, але основне цвітіння в нього проходить навесні. Одночасно на рослині перебувають бутони, квітки і плоди. Квітки невеликі, білі або злегка рожеві, одиночні або зібрані в невеликі грона. Плоди лимона формуються і дозрівають повільно. Від їхнього зав'язування до дозрівання у відкритому ґрунті проходить 140-170 днів, а в кімнатних умовах - 210-270 днів. Плоди подовжено-овальні з виростом на верхівці. М'якоть ніжна, соковита, кисла, зі значним вмістом лимонної кислоти і вітаміну С. Дозрілі плоди не опадають. Якщо залишити їх на дереві, що часто аматори і роблять, то пізніше плоди починають знову зеленіти, збільшуються в розмірі, але при цьому якість їх погіршується. Найвищої якості плоди досягають від першого весняного цвітіння, у кімнатних умовах вони дозрівають взимку. Плодоносіння лимона триває 50-60 і більше років; період найбільшого плодоносіння звичайно спостерігається в 20-40-літньому віці. Плодоносить лимон в основному на торішніх приростах.

Рід Оксалис, або Кислиця (Oxalis) поєднує близько 800 видів рослин сімейства кисличних. Природне розповсюдження – Південна Африка, Південна і Центральна Америка, і лише деякі види зустрічаються зрідка в Центральній Європі. Свою назву рослина одержала через кислуватий смак листів, які можна використовувати в їді, додаючи їх до салату. У народі рослина ще відома за назвою «заяча капуста».

Ще з давніх часів окремі види рослини вживали в їжу. Індіанці спеціально займалися вирощуванням кислиць і їли її варені бульби, що містять велику кількість крохмалю. Як кімнатна культура кислиця з'явилася в XVII в. і підкорила своєю дивною зовнішністю і невибагливістю.

Цілющі властивості кислиці:

У народній медицині використовують усі частини кислиці рогатої – квіти, квітконоси, листя. Рослина містить органічні кислоти (щавлеву, яблучну, лимонну). Заготовлюють сировину навесні або на початку літа (травень – червень) і сушать при температурі 40-50°C. Настойки, виготовлені із сировини, використовують при цинзі, захворюваннях шлунка, печінки. Є гарним антисептиком. Соком кислиці лікують коросту. Рослина використовується в гомеопатії.

Кислиця являє собою чагарник або трав'янисту рослину. Серед величезної кількості видів існують однорічні або багаторічні представники. Найчастіше можна зустріти трав'янисті види, їх вирощують як ампельні або ґрунтопокритві декоративно-листяні

екземпляри. У більшості видів листки складаються з трьох-чотирьох лопастей, рідше зустрічаються з п'ятьма-шістьма і дев'ятьма долями, на довгих черешках, мають своєрідний кислий смак. Підземна частина рослини залежно від виду – кореневище, бульба або цибулина. Скромні, але дуже привабливі квітки мають біле, жовте, рожеве, фіолетове забарвлення і зібрані в парасолеподібні суцвіття. Багато кислиць складають листочки на ніч, при яскравому сонці або перед дощем. Серед кислиць є й і бур'яни, і дуже декоративні, які введені в культуру з XVII століття і з тих пір широко вирощуються як садові і як кімнатні рослини.

Рід Гібіскус (*Hibiscus*) поєднує близько 250 видів рослин сімейства мальвові родом із тропічної Азії, Індії, Китаю. Лишень один вид широко культивують як кімнатну рослину, це чагарник, вирощуваний у садах у субтропічному кліматі, – Гібіскус китайський, або Китайська троянда. Вже на початку 19 століття він прикрашав деякі ботанічні сади Європи, підкоріючись на островах гібіскус називають «квіткою прекрасних жінок» або "квіткою кохання". Із квітками китайської троянди, які дуже ефектно виглядають на волоссі. У себе не тільки декоративними якостями. Із квіткових пелюсток отримують фарбу для тканин, напоїв, медицині.

Китайська троянда (*Hibiscus rosa-sinensis*) – вічнозелений чагарник або вічнозелене дерево, що досягає в природі 3-6 м у висоту. Ця рослина своєю популярністю зобов'язана науці, яка за допомогою нових хімічних речовин дозволяє вирощувати в кімнатних умовах карликові гібіскуси розміром трохи вище 40 см. Листя темно-зелене, блискуче, подовжено-овальне і подовжено-яйцеподібні, гофровані, зубчасті по краю. Квітки одиночні, дуже гарні, вузькі бутони перетворюються в широкі чашечки 8-14 см у діаметрі, прості або махрові, з 5 пелюстками, тонкими як папір. Тичинки зібрані в довгу трубочку. У культурі є багато різновидів з білим, жовтим, жовтогарячим, рожевим і червоним забарвленням квітів. На жаль, кожна квітка живе всього 1-2 дні, але при правильному догляді нові квітки будуть з'являтися з ранньої весни до глибокої осені.

Гібіскуси можна культивувати як великі або малі кущі, або штамбові рослини, різної форми крони яких можна одержати шляхом своєчасного правильного підрізування. Китайська троянда стала однією з найефектніших кімнатних рослин, які вирощують у великих вазонах. Рекомендується для різних типів озеленення внутрішнього інтер'єру.

Гіппеаструм (Hippeastrum) – найпоширеніша рослина із сімейства амарілісових у кімнатній культурі. Рід включає близько 75 видів, розповсюджених переважно в тропічній частині Південної Америки, але деякі види зустрічаються і в субтропіках (Чилі, Аргентина, Уругвай). Ростуть у гористій місцевості: на схилах гір, плоскогір'ях, високогірних луках і пісках. У країнах з теплим і жарким кліматом їх вирощують у відкритому ґрунті, з помірним і холодним – в оранжереях.

Гіппеаструм іноді помилково називають амарілісом. На даний момент ботаніки до роду амаріліс відносять один вид – *Amaryllis belladonna*, який росте в дикому виді в Південній Африці. Поки він зустрічається тільки в спеціалізованих колекціях, і його важко знайти в продажі.

Гіппеастроми легко гібридизуються, і є безліч як міжвидових, так і міжродових гібридів. Всі культурні різновиди є гібридними.

Найцікавішим для вирощування є крупноквіткові гібриди. Листя яскраво-зелене, широколінійне, щільне, з вираженим кілем на нижній стороні, зазвичай з'являються або разом з розпусканням квіток, або після. Великі воронкоподібні квіти досягають 20 см у довжину і 25 см у діаметрі. Численні гібриди мають найрізноманітніші забарвлення квіток – від білого до темно-червоного, прикрашені смужками, цятками і плямами різного відтінку. Існують напівмахрові форми. Є сорти, у яких квіти мають приємний запах. На одному квітконосі в Гіппеастрома росте 2-4 квітки, зібрані в парасольку. Цвітіння зазвичай відбувається один раз в рік (взимку або ранньою весною), а при гарному догляді повторно влітку. У

великої здорової цибулини може розвиватись два і навіть три квітконоси – це максимальні можливості цибулини. Тому в наступному році цвітіння, швидше за все, не настане. Гіппеаструм – рослина з яскраво вираженим періодом спокою. Тому пишне цвітіння можливе тільки при дотриманні чергування періодів росту та спокою.

Гортензія (Гідрангія) – Hydrangea

Гідрангії, більше відомі як гортензії, є однією з найпоширеніших садово-декоративних рослин. Гортензії належать до сімейства гідрангієвих, у деяких довідниках можна зустріти як сімейство каменеломкові. Вони походять з Далекого Сходу і Північної Америки; в природніх умовах можна зустріти близько 90 видів гарно квітучих листопадних чагарників, рідше дерев і ліан. Більшість видів гортензій призначені для

вироснування в саду у відкритому ґрунті, а більш чутливі до холоду культивують у теплицях або домах як вазони. Вони звичайно зацвітають навесні в квітні і символізують великодні свята.

Гортензія відома своїми цілющими властивостями

Гідраргія являє собою багаторічний напівчагарник. З мочковидних коренів виростає 1-5 стебел. Листя темно-зелене, розташоване одне навпроти одного, подовгасто-овальне, загострене, по краях зубчасте. На них ясно виражають жилки, що надають листку опуклість. Суцвіття великі, кулясті, від 15 до 30 см у діаметрі, щиткоподібні, кистеподібні або схожі на парасольки, складаються із квіток, у яких замість пелюсток розрослі чашколистники білого, блакитного, рожевого, бузкового або червоного кольорів. Плід – багатонасінна коробочка.

Куш гортензії, при вирощуванні в горщику, може мати від 1 до 7 великих ефектних суцвіть, розташованих над верхівковими листками пагонів; у відкритому ґрунті рослину можуть прикрашати до 100 і більше кулястих суцвіть. Чим менше на рослині суцвіть, тем крупніші будуть квіти і самі суцвіття. Забарвлення квіток гортензії легко змінити. Для цього перед цвітінням рослину поливають алюмінієвими квасцями з розрахунку 5 г на 1 л води. Тоді білі гортензії набудуть блакитного кольору, а рожеві – бузкового. При внесенні в субстрат солей заліза вони будуть мати синій колір. Обприскування починають із моменту появи бутонів і проводять 3-4 рази через 7-8 днів. Цвітіння з весни до осені і узимку залежно від методу культури гортензії.

Сімейство бегонієвих. Батьківщиною більш ніж 1000 видів цього єдиного в сімействі роду є Середня та Південна Америка, а також Південно-Східна Азія, де їх можна зустріти в субтропічних і тропічних районах. Назва роду Бегонія (*Begonia*) походить від прізвища великого аматора і збирача рослини М. Бегона, що жив в 17 столітті в Санто-Домінго.

Завезена перша бегонія приблизно в 1700 р. Ця кімнатна рослина з надзвичайно гарними листками дуже швидко привернула увагу аматорів і була широко поширена в багатьох країнах. Спочатку культивували листяно-декоративні види бегонії, пізніше захопилися бегонією вічноквітучою і останнім часом – бульбовими бегоніями.

У садівництві бегонії ділять на 3 основні групи: листяно-декоративні, кушові і бульбові.

Листяно-Декоративні бегонії можна розділити на два типи або дві сортогрупи: королівські бегонії – з невеликою кількістю великих листків з широкими яскравими смугами по темній основі і гібриди бегонії діадеми – часто з багаточисельними невеликими або середньої величини зазубреними по краю або вирізаними листями, у забарвленні яких переважають рожеві, зеленуваті та срібlistі тони. У кімнатних умовах гібриди бегонії діадеми більш витривалі, ніж королівські бегонії. Розмножується живцюванням верхівок пагонів або вирощування з насіння.

Кущові бегонії утворюють короткі або досить високі стебла з малими або великими, як правило, яскравим листям різної форми. Більшість кущових бегоній утворюють пухкі багатоквіткові грона на вертикальних або спрямованих під кутом суцвіттях. Квітки можуть бути великі або дрібні, рожеві або білі. Легко розмножуються живцюванням верхівок пагонів або частинками листя, часто – розподілом стебла. Для додання правильної форми рослину навесні обрізають або прищипують і пересаджують.

Бульбові бегонії виділені в окрему групу, що складається із багаточисельних сортів. Це низькорослі трав'янисті рослини із соковитим зеленим або біло-рожевим стеблом, великими гарними листами, великими яскравими махровими, напівмахровими або немахровими одиночними квітками. Цвітуть бегонії цієї групи довго, майже все літо і осінь. При додатковому запиленні бегонія бульбова добре давати насіння, котрих в 1 грамі міститься від 80 до 120 тисяч. Рослина вимагає спокою протягом 2-3 місяців, під час якого бульби перебувають у прохолодному, темному, сухому приміщенні. Розмножуються насіннями, дуже рідко – розподілом бульб.

Товстянка, дерево життя, грошове дерево

Родина товстолистових. Батьківщина переважно Південна Африка. Це великий родина дводольних рослин, що нараховує по різних джерелах близько 300 - 350 видів. Серед них невеликі рослини (висотою кілька сантиметрів) і гігантські до декількох метрів, які важко тримати дома.

Товстянка портулакова (*crassula portulacea*) - або Грошове дерево чи дерево життя - деревоподібна рослина до 1 м у висоту має темно-зелене листя із червоною облямівкою по краю. Листя до 5 см довжиною і 2,5 см шириною. Утворює повітряне коріння, які спочатку білуваті, потім буріють. Цвіте невеликими білими або рожевими квітками. Цю рослину можна зустріти і під іншою назвою - як товстянку сріблисту (*crassula argentea*) або товстянка овальна (*crassula ovata*). Ця товстянка не вимоглива до прямого сонця й добре росте біля будь-яких вікон.

3. Фотовікторина

